ЗВІТ ПРО ВОРКШОП

Назва воркшопу та дата проведення: «Митниця є партнером підприємців у сфері зовнішньоекономічної діяльності», 24 травня 2025 року, 12.00.
Мета воркшопу: налагодження взаємодії митників та суб'єктів ЗЕД через створення інтерактивних задач за допомогою 3D-моделювання та VR.
Завдання воркшопу: 1) представлення проєкту ГО «Партнерство.» учасникам воркшоп; 2) апробація діджитал-інновацій, які можуть значно підвищити ефективність митних формальностей; 3) застосування кейс-методу при розгляді ситуативних задач з митного оформлення та контролю контрафактних товарів; 4) формулювання основних висновків та пропозицій щодо перспектив діджиталізації митних процедур і налагодження партнерства між митними органами і суб'єктами ЗЕД.
Список учасників: представники ГО «Партнерство.» та ГО «Міжнародний інститут комунікацій», головні та старші державні інспектори Тернопільської митниці, митні брокери або їх представники, експерт проєкту – митний брокер ФОП Угрин В.В.
Короткий опис проведених активностей/обговорень: Модератором заходу виступив керівник проєкту Герчаківський С.Д., який за допомогою презентації (додається до звіту) представив особливості використання 3D-моделювання і VR при здійсненні митних процедур в таких країнах світу як Японія, Польща, Бразилія, ОАЕ та ін.
Одним із кейсів, який запропоновано в рамках воркшоп, стало застосування гаджетів 3D-моделювання (3D-принтера, 3D-сканера), засобів віртуальної реальності (VR), інтерактивних панелей, інтерактивних столів в організації митного адміністрування. Така опція стала доступною через можливості STEM лабораторії, яку представили учасникам Оксана Коваль та Діана Бойко з ГО «Міжнародний інститут комунікацій».
Застосування кейс-методу (методу ситуаційних вправ), коли митникам і представникам митних брокерів було запропоновано знайти вирішення проблемної ситуації при митному оформленні «ризикових» товарів, використовуючи при цьому експозицію контрафактних і піратських товарів Департаменту спеціалізованої підготовки і кінологічного забезпечення Держмитслужби. Крім цього, за допомогою окуляр VR учасники заходу змогли апробувати їх у віртуальному турі в ДСПКЗ Держмитслужби.
Основні висновки та пропозиції за результатами воркшопу були сформульовані учасниками спільно з експертом проєкту – митним брокером, ФОП Володимиром Угрином,

Основні висновки та результати: В сучасних умовах важливість побудови партнерської платформи між митними інституціями України та суб'єктами

зовнішньоекономічної діяльності можлива через впровадження інноваційних діджитал-продуктів в сфері митного оформлення та митного контролю, що безперечно вплине на ефективності та швидкості проведення митних формальностей.

Впровадження 3D-моделювання та віртуальної реальності (VR) у практичну діяльність митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) може значно покращити їхню взаємодію. Це дозволить створити реалістичні симуляції типових та складних ситуацій, що виникають під час митного оформлення, забезпечуючи мінімізацію помилок.

Напрацьовані пропозиції учасниками воркшоп:

1. Створення єдиної VR-платформи для навчання та симуляцій, яка об'єднає навчальні модулі для митників та представників бізнесу. Ця платформа може включати:

Модулі для імітації митного контролю: віртуальні 3D-моделі пунктів пропуску, складів тимчасового зберігання, зон митного контролю, а користувачі зможуть взаємодіяти з віртуальними об'єктами (товарами, документами, транспортними засобами) та учасниками митних процедур (митниками, водіями, брокерами).

Інтерактивні сценарії митного оформлення, що передбачають симуляцію повного циклу митного оформлення - від подачі декларації до випуску товарів. Це дозволить відпрацьовувати різні ситуації, включаючи перевірку документів, огляд товарів, розрахунок митних платежів, а також дії у випадку виявлення порушень.

База даних 3D-моделей товарів з детальним описом їх характеристик, особливостей пакування, можливих місць приховування заборонених предметів. Це допоможе митникам краще ідентифікувати товари та виявляти ризики.

2. Розробка інтерактивних задач та кейсів.

На основі VR-платформи можна створювати різноманітні інтерактивні задачі та кейси, що відображають реальні ситуації, наприклад:

- задачі на ідентифікацію та класифікацію товарів, за допомогою яких користувачі в VR-середовищі повинні будуть правильно ідентифікувати та класифікувати різні товари, базуючись на їх 3D-моделях та супровідних документах;
- симуляції виявлення контрабанди та створення сценаріїв, де митники за допомогою VR-інструментів (віртуальних окуляр, рентген-апаратів, ендоскопів) шукатимуть приховані предмети у віртуальних транспортних засобах або вантажах;
- кейс-задачі з вирішення спірних питань, коли є симуляції ситуацій, де виникають розбіжності між митниками та суб'єктами ЗЕД щодо митної вартості, кодів товарів, застосування митних пільг, а користувачі повинні будуть шукати компромісні рішення з дотриманням митного законодавства.

3. Використання 3D-моделювання для візуалізації складних процесів логістики та проходження митних процедур, наприклад:

- візуалізація логістичних ланцюгів через створення 3D-моделей складних логістичних схем, що дозволить митникам та суб’єктам ЗЕД краще

розуміти рух товарів, оптимізувати маршрути та контролювати процес доставки;

- візуалізація митних режимів, адже 3D-моделі можуть наочно демонструвати особливості застосування різних митних режимів (імпорт, експорт, транзит, переробка), що значно спростить їхнє розуміння та застосування на практиці;
- моделювання наслідків рішень: за допомогою 3D-моделювання можна візуалізувати потенційні наслідки тих чи інших рішень, прийнятих митниками або суб'єктами ЗЕД, наприклад, вплив на час митного оформлення або розмір митних платежів.

Переваги впровадження розглянутих на воркшопі діджитал-продуктів:

1) підвищення кваліфікації: митники та суб'єкти ЗЕД зможуть набувати практичного досвіду в безпечному віртуальному середовищі, відпрацьовуючи складні ситуації без ризику реальних помилок;
2) покращення взаєморозуміння, адже спільні VR-тренінги для митників та представників бізнесу в сфері ЗЕД сприятимуть кращому розумінню їхніх ролей, очікувань та проблем одне одного;
3) Зниження корупційних ризиків через впровадження чітких та прозорих симуляцій процесів митного оформлення і митного контролю можуть сприяти зменшенню «сірих зон» та підвищенню доброчесності в митній сфері.
4) економія ресурсів через зменшення потреби у фізичних тренінгах, що вимагають значних логістичних та фінансових витрат.

Недоліком впровадження цих пропозицій можна вважати те, що імплементація ідей вимагатиме значних інвестицій у розробку програмного забезпечення та обладнання, але довгострокові переваги у вигляді підвищення ефективності, прозорості та якості взаємодії між митницею та бізнесом будуть значно перевищувати початкові витрати.

Додатки: презентація воркшопу; фотографії із заходу; реєстрація учасників; аналітична довідка про моніторинг діяльності Волинської, Львівської, Тернопільської митниць; аплікаційна форма проєкту ГО «Партнерство.» (Ціль 4. «Цифровізація митних процедур в Україні як вимога приєднання до митного європростору»).

Звіт створено в рамках суб-гранту проєкту «ACCORD: Accountability and Capacity-building for Customs Oversight and Reform Development» за фінансової підтримки Європейського Союзу, що реалізується ГО «Інститут аналітики та адвокації» та ГО «Технології прогресу». Його зміст є виключною відповідальністю субгрантера проєкту ACCORD ГО «Партнерство» і не обов’язково відображає позицію Європейського Союзу.